

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	13 Tachwedd 2018
Pwnc:	Enwebiad i'r Panel Sgriwtini Cyllid
Pwrpas yr Adroddiad:	Enwebu un Aelod o'r Pwyllgor hwn
Cadeirydd Sgriwtini:	Y Cyngorydd Gwilym O Jones
Aelod(au) Portfolio:	--
Pennaeth Gwasanaeth:	--
Awdur yr Adroddiad:	Geraint Roberts (Swyddog Sgriwtini)
Rhif Ffôn:	01248 752039
E-bost:	GeraintRoberts@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Dim yn benodol i unrhyw ward

1 – Argymhelliad/Argymhellion

1.1 Gofynnir i'r Pwyllgor enwebu un Aelod o'r Pwyllgor i gymryd lle'r Cyngorydd John Griffith ar y Panel Sgriwtini Cyllid.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Amherthnasol

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

- 3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau **[ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]**
- 3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd **[ffocws ar werth]**
- 3.3 Edrych ar unrhyw risgiau **[ffocws ar risg]**
- 3.4 Sgriwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**
- 3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
 - Hirdymor
 - Atal
 - Integreiddio
 - Cydweithio
 - Cynnwys**[ffocws ar lesiant]**

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

Amherthnasol

5 – Cefndir / Cyd-destun

- 5.1 Ar 9 Mehefin 2018 enwebodd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio y Cynghorydd John Griffith yn aelod o'r Panel Sgriwtini Cyllid i gymryd lle'r Cynghorydd Robin Williams a benodwyd yn Ddeilydd Portffolio Cyllid.
- 5.2 Yn ystod mis Hydref 2018, penodwyd y Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes yn lle'r Cynghorydd John Griffith fel Aelod ar y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio. Mae bellach angen enwebu Aelod o'r Pwyllgor hwn i fod yn Aelod o'r Panel Sgriwtini Cyllid.
- 5.3 Ceir manylion am rôl y Panel a'r Bwrdd yn Atodiad 1

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Amherthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

1. Cylch Gorchwyl y Panel Sgriwtini Cyllid

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

-

ATODIAD 1

PANEL SGRIWTINI – CYLLID

Sgriwtini Ariannol

Yn yr hinsawdd economaidd bresennol, mae Aelodau angen sicrwydd bod y Cyngor yn gwneud y defnydd gorau o adnoddau, sy'n prinhau, yn arbennig adnoddau ariannol:

“... Mae craffu effeithiol yn bwysicach fyth wrth i wasanaethau cyhoeddus ymateb i her y sefyllfa ariannol fyd-eang tra'n parhau i geisio gwella gwasanaethau. Gall craffu effeithiol wella sail y dystiolaeth ar gyfer penderfyniadau ar ddyrannu adnoddau yn ogystal â sicrhau bod penderfyniadau yn dryloyw ac yn cael eu gwneud yn unol ag anghenion y gymuned leol...”¹

“Sut fedrwn ni ychwanegu gwerth?” yw'r cwestiwn allweddol y dylid ei ofyn o safbwynt sgriwtini ariannol a “sut fedrwn ni ddangos bod gwerth wedi ei ychwanegu ym mhob cam o'r broses ariannol?” Yn y cyd-destun hwn, mae angen rhoi ystyriaeth i'r materion a ganlyn:

- Y broses o osod y gyllideb ynddi'i hun
- Penderfynu ar flaenoriaethau ymysg y gofynion sy'n cystadlu
- Defnydd effeithiol o gyllid
- Sut mae monitro a rheolaeth ariannol yn digwydd.

Mae sgriwtini ariannol yn golygu llawer mwy nag ychwanegu gwerth at benderfyniadau'r Pwyllgor Gwaith yn unig. Mae'n ymwneud â sicrhau bod proses sgriwtini briodol yn cael ei gweithredu wrth gynllunio, gweithredu a dilyn i fyny ar benderfyniadau allweddol sy'n cael effaith ar drethdalwyr a chymunedau lleol. O'r herwydd, mae Sgriwtini effeithiol yn gallu:

- Cynnig her effeithiol
- Dal y sawl sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif; a
- Cynorthwyo'r Pwyllgor Gwaith i ddatblygu cyllideb gadarn ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod.

¹ Craffu Da? Cwestiwn Da! Astudiaeth wella Archwilydd Cyffredinol Cymru: Craffu mewn Llywodraeth Leol, Mai 2014. Hefyd, Disgwyliadau Uwch – craffu ariannol mewn cyfnod heriol. Arweiniad ar gyfer awdurdodau lleol Cymru (Canolfan Graffu Cyhoeddus, Mehefin, 2014)

Ein Trefniadau Lleol

Mae'r trefniadau craffu ar y broses flynyddol o sefydlu cyllideb y Cyngor wedi datblygu ac aeddfedu dros y 2 flynedd diwethaf gan osod y sylfeini ar gyfer dull gwell, mwy strategol a seiliedig ar ganlyniadau ac arfer da. Yn wir, gwelwyd y broses yn caniatáu dilyn trywydd mwy systematig o ran sgrwtini ariannol, sy'n elfen hanfodol o reolaeth a llywodraethiant ariannol cadarn.

'Roedd y gwaith craffu gan banel sgrwtini ar wireddu arbedion effeithlonrwydd 2014/15 a 2015/16 hefyd yn ddatblygiad cadarnhaol yn ein trefniadau craffu ariannol, drwy:

- Ddatblygu model yn canolbwyntio ar grŵp llai
- Aelodau'n datblygu lefel o arbenigedd
- Annog presenoldeb da a gweithio mewn tîm

Mae ein gwaith craffu ariannol bellach yn dechrau amlygu fel model posibl o arfer dda.

Mae'n **gam naturiol** felly sefydlu is-grŵp cyllid fel is-banel i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol. Bydd gwneud hyn yn sicrhau'r buddion a ganlyn:

- Datblygu model o weithio yn y maes cyllidol sy'n canolbwyntio ar grŵp llai er mwyn galluogi Aelodau i gymryd mwy o ran, datblygu lefel o arbenigedd pwnc, annog presenoldeb da a gweithio mewn tîm
- Fforwm i drafod gwybodaeth am risgiau ariannol y Cyngor, fel sail i lywio blaen raglen waith y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
- Rhyddhau lle ar raglenni cyfarfodydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol i graffu eitemau trawsnewid a strategol
- Fforwm i ddatblygu grŵp o aelodau gyda'r arbenigedd a'r berchnogaeth i arwain trafodaethau cyllidol yn y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol.

Sgôp ac ystod gwaith arfaethedig y Panel

Pwnc	Rhaglen Waith	Amserlen
Anwytho	Anwytho aelodau'r Panel	Mehefin
Monitro Chwarterol y Gwariant Refeniw a Chyfalaf	Craffu gwariant yn erbyn proffil cyllidebau	Chwarterol
	Rhannu gwybodaeth am risgiau ariannol y Cyngor i	Mehefin

Pwnc	Rhaglen Waith	Amserlen
Cyllideb y flwyddyn i ddod	Iywio blaen raglen waith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol	
	Cyllideb ddrafft – proses y setliad ariannol a sut mae'n gweithio	Haf
	Trosolwg o sefyllfa'r arbedion	Yr Hydref
	Craffu risgiau'r arbedion effeithlonrwydd arfaethedig	
	Craffu pa mor gyraeddadwy ydy'r cynigion	
	Craffu lefel y Dreth Gyngor am y flwyddyn ddilynol	
Cynllun Cyllidol Tymor Canol	Craffu'r egwyddorion a rhagdybiaethau	Haf
Rheoli Dyledion	Craffu perfformiad rheolaeth dyledion (cynnwys graddfeydd casglu)	I'w gadarnhau (dibynnol ar argaeledd gwybodaeth wedi'i pharatoi'n rhanbarthol)
Polisi Rhyddhad Treth Busnes	Craffu'r egwyddorion a rhagdybiaethau	I'w gadarnhau (darn o waith mewn un cyfarfod yn unig)
Cynllun Busnes HRA	Craffu'r egwyddorion a rhagdybiaethau	Ionawr
Balansau'r Cyngor ac arian wrth gefn	Cwestiynu a chraffu	Amserlen i'w chadarnhau gan y Panel

Aelodaeth y Panel

Bydd aelodaeth graidd y Panel yn cynnwys:

- **Aelodau Etholedig** – 2 aelod o'r ddau bwyllgor sgrwtini
- **Swyddogion** – Pennaeth Adnoddau a'r Swyddog A151, Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg, Rheolwr Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau, Rheolwr Sgrwtini

Mae'n bosib bydd gwaith y Panel yn golygu y bydd angen i Aelodau Etholedig eraill (ee o'r Pwyllgor Gwaith) a / neu swyddogion o feysydd gwasanaeth eraill fynychu'r Panel.

Cadeirio

Bydd y Panel yn ethol Aelod i gadeirio yn y cyfarfod cyntaf.

Amllder Cyfarfodydd a Chworwm

- **Amllder cyfarfodydd** – sefydlwyd fel panel sefydlog i ystyried yr amrediad o faterion cyllidol sydd wedi'u crynhoi yn y tabl uchod. Bydd y panel felly'n cyfarfod yn rheolaidd, yn unol ag amserlenni prosesau cyllidol y Cyngor (rhagwelir oddeutu 6-8 cyfarfod/ blwyddyn)
- **Cworwm** – ni fydd yn berthnasol i'r panel.

Cofnodi cyfarfodydd a Threfniadau Adrodd

- Bwriedir rhedeg y panel ar ffurf cyfarfod busnes. Bydd yr Uned Sgrwtini'n coladu a dosbarthu unrhyw bapurau wrth baratoi ar gyfer pob cyfarfod a darparu rhestr o bwyntiau gweithredu yn dilyn pob cyfarfod
- **Trefn adrodd** - cyflwyno adroddiad rheolaidd gan aelodau'r panel i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol.